

Ontwerpbeslissing en ontwerpmededelingen

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Jelle Engelbosch

tegen

Trudocs.be

Met een brief van 28 januari 2022 dienen meester Nele Somers en meester Myrthe Maes namens hun cliënt, de heer Jelle Engelbosch, een klacht in tegen Trudocs.be (hierna Trudocs). Aanleiding zijn negen artikels:

- van 30 november 2021 onder de titel *Opnieuw belangenvermenging van Engelbosch? Tuin van Katrijn en Frank op Begijnhof wordt onteigend*;
- van 30 november 2021 onder de titel *Beste Nina*;
- van 1 december 2021 onder de titel *Herr Jelle, de onteigenaar!*;
- van 11 december 2021 onder de titel *Ondertussen aan de schaatsbaan van de vastgoedontwikkelaar*;
- van 28 december 2021 onder de titel *Hoe in Sint-Truiden de Democratie naar een Immocratie versmalt*;
- van 2 januari 2022 onder de titel *De Perfecte Storm*;
- van 18 januari 2022 onder de titel *Vooruit brengt nieuwe elementen aan in zaak Engelbosch: "Waar is brief aan schepencollege naar toe?"*;
- van 20 januari 2022 onder de titel *Herr Jelle en de truc met de verkrijgende verjaring*;
- van 25 januari 2022 onder de titel *Schepen Engelbosch kreeg grond van 38.500 € cadeau, buurman moest betalen*.

Journalist Dirk Selis en commentator Bernard Derwa antwoorden elk met een mail van 9 maart, waarop Nele Somers en Myrthe Maes reageren met een brief van 4 april en Dirk Selis opnieuw repliceert met een mail van 8 april en Bernard Derwa met een brief van 19 april 2022.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 9 juni 2022. Jelle Engelbosch en Myrthe Maes woonden de hoorzitting bij. Voor Trudocs waren Dirk Selis, Bernard Derwa en meester Herman Driessen aanwezig.

DE FEITEN

Klager is eerste schepen in Sint-Truiden, onder meer bevoegd voor ruimtelijke ordening. Drie artikels gaan over de onteigening van een stuk tuin van een woning in het Begijnhof om een pad naast het Godshuis, dat volgens het stadsbestuur vroeger openbaar was, terug open te stellen voor het publiek. Volgens andere bronnen die worden geciteerd, was er nooit een publiek pad. Een lid van de oppositie vraagt zich in een van de artikels af of er geen sprake is van verstrengeling van belangen. Het Godshuis is eigendom van een projectontwikkelaar en zijn pand zou door de onteigening in waarde stijgen omdat het dan niet meer rechtstreeks aan de burens grenst waardoor hij opnieuw vensters mag zetten. Klager zou als schepen de onteigening hebben doorgevoerd ter wille van de projectontwikkelaar, van wie hij de pastorie in deelgemeente Velm kocht. Klager had die eerst zelf willen kopen, maar dat kon niet

volgens de deontologische code van de stad, waarna de projectontwikkelaar het pand kocht en het daarna aan hem verkocht. In de artikels en commentaarstukken over deze zaak schrijft Trudocs onder meer: “Engelbosch onteigent tuin ten voordele van projectontwikkelaar die hem de pastorie van Velm verkocht”, “Herr Jelle” bevoordeligt de projectontwikkelaar en “lapt alle elementaire wetsartikelen inzake onteigening aan zijn laars”, “Op rooftocht gaan om een vriend ter wille te zijn, is verboden”. Verder stelt de site: “(...) leugens, vunzigheden en kuiperijen (...) overtreffen in aantal alle misdrijven die ge in ons Strafwetboek kunt vinden”.

Twee andere artikels gaan over een perceel grond dat grenst aan de pastorie van Velm en dat klager kocht van de kerkfabriek. Trudocs schrijft in dit verband onder meer: “Hij kocht in 2019 een perceel van de kerkfabriek in Velm met voorkennis. (...) Audit Vlaanderen (voor)onderzoekt de zaak. (...) Politiek is niet bedoeld voor mensen die zichzelf willen verheerlijken of verrijken”. Een ander artikel meldt dat er in het verkoopdossier een document ontbreekt en dat oppositieleider Gert Stas van Vooruit daarover elementen overmaakte aan Audit Vlaanderen.

Klager reageert in een van de artikels dat de informatie niet klopt en dat Trudocs Audit Vlaanderen beter zijn werk zou laten doen in plaats van hem in diskrediet te brengen.

Een laatste dossier gaat over een stuk grond dat klager kocht in Halmaal, waarover de site meldt dat hij “op een spitsvondige, slinkse wijze twee halfopen bouwplaatsen (heeft) achterovergedrukt”. Bovendien lag er tussen het perceel en de straat nog een spievormig stuk grond van de stad dat klager via “de truc met de verkrijgende verjaring (...) cadeau kreeg van de stad”, een cadeau dat via dit systeem “weggemoffeld” moest worden en volgens een schatter 38.500 euro waard was. De schatter noemt de transactie via verkrijgende verjaring “gewoon niet wettelijk”. Trudocs titelt: “Schepen Engelbosch kreeg grond van 38.500 € cadeau, buurman moest betalen.”

Klager zegt hierover in twee artikels dat de aankoop van de grond een private aangelegenheid is die niks met zijn publieke functie te maken heeft en dat de regelgeving van verkrijgende verjaring van toepassing was en unaniem werd goedgekeurd door de gemeenteraad.

In andere artikels over een nieuwe schepen en over de schaatsbaan op de kerstmarkt heeft Trudocs het over “die graaiende en door luxe verblinde Jelle Engelbosch” en “het stinkend zompig moeras waar Heeren en Engelbosch tot aan hun ellebogen nu al in ploeteren”.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER zegt dat Trudocs een klopjacht voert om hem onderuit te halen en politiek buitenspel te zetten. Hij spreekt van algemeen, voortdurend en voortgezet kwaadwillig opzet om zijn reputatie, eer en goede naam te schaden en zo zijn politieke carrière te saboteren.

Dat Trudocs klager viseert blijkt uit de continuïteit van een hele reeks artikels, meer dan de negen die binnen de periode van twee maanden vielen om in aanmerking te komen voor een klacht, waarbij Trudocs telkens beschuldigingen uit en die weergeeft als feiten.

Dit opzet blijkt ook uit de passage in een artikel waarin Dirk Selis schrijft: “Wij zijn al een tijdje met het onderzoek bezig. Opnieuw zullen we komen met artikels, opnieuw zal de schepen zijn onschuld uitschreeuwen. Maar ook hier zal er een breekpunt zijn. Net zoals met Heeren”, en ook uit een sms van Selis aan klager: “Neen, ik ben er zeker van dat jij financieel in de problemen zit en jouzelf verrijkt hebt op kap van de belastingbetaler. Het net zal zich wel sluiten, vroeg of laat.” Er is op Trudocs geen enkel positief artikel te vinden over klager,

en zelfs in artikels over feiten waarmee hij niets te maken heeft, wordt hij op negatieve wijze vernoemd, bijvoorbeeld als ‘die graaiende Jelle Engelbosch’.

Trudocs geeft meningen, vermoedens, geruchten en ongefundeerde verdachtmakingen weer als feiten, zonder ze te verifiëren op waarachtigheid en luistert telkens maar naar één kant van het verhaal. Het beschuldigt klager van illegale zaken zoals handel met voorkennis, belangenvermenging en fraude en stelt dit voor alsof iemand dit heeft vastgesteld en alsof klager werd veroordeeld. De beschuldigingen zijn onvoldoende onderzocht en niet gestaafd, wat het vermoeden van onschuld schendt. Klager is nooit veroordeeld. Er is ook geen enkel onderzoek gevoerd, op een onderzoek door Audit Vlaanderen na. Toch beschuldigt Trudocs hem ervan een stuk grond met voorkennis te hebben gekocht en veroordeelt hem nog voor het onderzoek van Audit Vlaanderen is afgerond. Dat schendt het vermoeden van onschuld.

In een ander artikel over de grond die klager verkreeg door de procedure van verkrijgende verjaring beschuldigt Selis klager onterecht van fraude, belangenvermenging en het niet volgen van wettelijk opgelegde procedures. In dit dossier schrijft Trudocs, ook in de affirmatieve titel, dat klager een cadeau van 38.500 euro kreeg van de stad, terwijl de buurman een gelijkaardig perceel moest betalen. Maar Trudocs vermeldt niet dat de buurman slechts 180 euro betaalde voor zijn perceel, zoals in de notulen van de gemeenteraad van maart 2008 staat. Dat het niet gratis was, komt omdat de buurman geen gebruik maakte van de verkrijgende verjaring.

In de titel van het artikel over het Begijnhof spreekt Selis bovendien over ‘opnieuw’ belangenvermenging, wat doet vermoeden dat klager veroordeeld zou zijn en dat dit zelfs niet de eerste keer zou zijn, wat onwaar is. Trudocs gebruikt termen als rooftocht, belangenvermenging en leugenaar en geeft die weer als feiten, waardoor klager de reputatie heeft alsof hij de grootste crimineel van Sint-Truiden is.

In verband met het perceel van de kerkfabriek in Velm, waarin Trudocs klager beschuldigt van voorkennis, had klager geen enkele informatie die niet voor iedereen beschikbaar was. De eventuele ontwikkelingskansen als woongebied stonden in het Gewestplan van 1977, het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van 2000 en 2017, de gemeentelijke verordening van 2018 en het kerkenbeleidsplan van 2017. Om elke mogelijkheid van belangenvermenging uit te sluiten heeft klager aan de algemeen directeur van de stad, de burgemeester en de gemeenteraadsvoorzitter gemeld dat hij op geen enkele manier betrokken wilde worden bij de totstandkoming van een RUP waarin deze grond gelegen is.

Wat waarheidsgetrouwheid betreft spreekt Trudocs in het artikel over de onteigening in het Begijnhof over ‘het Ruimtelijke Uitvoeringsplan (RUP) van schepen van Ruimtelijke Ordening Jelle Engelbosch’, maar dat RUP is door het vorige bestuur opgemaakt en goedgekeurd, toen klager nog in de oppositie zat. En de stad is tijdens de vorige legislatuur een rechtszaak gestart om de grond terug te krijgen. Tijdens de huidige legislatuur is de onteigeningsprocedure gestart door de schepen van juridische zaken en niet door klager. Dit weerlegt de verweten belangenvermenging. Toch maakt Trudocs ervan dat klager onteigent ten voordele van zijn vriend/projectontwikkelaar.

Trudocs beschuldigt klager ook van belangenvermenging. Belangenvermenging is strafbaar. Het gaat over een ernstige beschuldiging waarvoor telkens een kans op wederhoor had moeten worden geboden. Trudocs heeft geen kans op wederhoor geboden in verband met de artikels over belangenvermenging bij de onteigening op het Begijnhof. Dirk Selis heeft op 27

september 2021 een mail naar klager gestuurd waarin hij vroeg waarom het stuk tuin werd onteigend. Toen hij drie uur later nog geen antwoord had, stuurde hij al een mail dat hij zou publiceren zonder de reactie van klager. Ook bij andere vragen om wederhoor geeft Dirk Selis altijd een onredelijk korte termijn om te reageren, zeker als men rekening houdt met de frequentie waarmee Trudocs artikels over klager publiceert. Bernard Derwa heeft nog nooit een kans op wederhoor geboden.

Derwa doet de transactie van een perceel grond via de verkrijgende verjaring af als pure larie, terwijl het perceel via dit systeem rechtmatig aan klager toekwam. Selis had klager hierover om uitleg gevraagd. Klager heeft die gegeven, waarop Selis klaarblijkelijk afzag van publicatie, maar het overliet aan Derwa, die de verklaring van klager in zijn artikel zonder meer afdoet als leugens. In een tweede artikel vijf dagen later neemt Selis de reactie van klager helemaal aan het eind wel op, maar wel onder een affirmatieve titel dat klager een cadeau van 38.500 euro kreeg.

Trudocs geeft het wederhoor met de weerlegging van de beschuldigingen door klager altijd weer aan het einde van de artikels, waardoor het alle effect mist en de negatieve en beschuldigende toon overheerst. Dat gebeurt in het artikel over het ontbreken van een document in de aankoopprocedure van een stuk grond, waarin Trudocs klager ongefundeerd en incorrect beschuldigt van een ernstige fout. Klager liet weten dat de informatie niet klopte, maar Trudocs publiceerde het artikel met minstens onvolledige informatie en de ongegronde verdachtmaking toch. Dat schendt het vermoeden van onschuld. Idem in de artikels over de verkrijgende verjaring. Als klager de kans krijgt om één en ander te weerleggen, doet Trudocs dit af als leugens. Daarom reageert hij niet meer op vragen om wederhoor. Uitleg is nooit goed genoeg en de beschuldigingen worden toch gepubliceerd.

Bernard Derwa noemt klager steevast 'Herr Jelle', waarmee hij zonder enige reden bewust de associatie met Adolf Hitler oproept of de indruk wekt dat klager een nazi-type zou zijn. Verder heeft hij het ook over 'imperator' en 'dictatoriale trekjes'. Mocht Derwa met deze bijnaam een andere intentie hebben dan de allusie op uiterst rechts, blijkt dit alleszins niet uit zijn artikels.

De goede naam van klager wordt veelvuldig door het slijk gehaald, wat indruist tegen de principes dat een journalist de rechten van eenieder, het privéleven en de menselijke waardigheid respecteert en geen ongegronde verdachtmakingen of beschuldigingen uit. De aankoop van een perceel grond in Halmaal en Velm en het feit dat klager zijn huis via makelaar Gilen heeft gekocht zijn privé zaken die niet relevant zijn om publiek te maken.

De artikels op Trudocs zijn duidelijk geschreven naar de mond van de oppositie en niet objectief. Selis en Derwa zoeken in alles bevestiging van het eigen gekleurde beeld dat zij hebben van klager en gedragen zich niet neutraal en onafhankelijk. Selis was voorheen actief als politicus voor SP.A (nu Vooruit) en uit de artikels blijkt duidelijk dat hij als journalist niet in staat is om zijn politieke voorkeur te verbergen.

Klager ontkent ten slotte dat hij aan de basis zou liggen van een beslissing van het schepencollege om Trudocs niet uit te nodigen voor persconferenties en de website geen persberichten te sturen.

TRUDOCS zegt dat er geen sprake is van kwaadwillig opzet om klager te beschadigen.

Klager denkt verkeerdelijk dat Trudocs hem zeven dagen op zeven in het vizier houdt, maar dat is niet zo. Het zijn de Truienaren die de aberraties van klager aan Trudocs komen melden en vragen of Trudocs hen kan helpen. Ze zijn terecht boos over een aantal dingen die klager doet en wijzen Trudocs op zijn journalistieke taak. Trudocs praat op basis van die gegevens dan met de administratie, notarissen, landmeters en burens, die echter niet allemaal vermeld willen worden omdat ze schrik hebben. Trudocs wil klager niet kapot maken, maar wijst wel op normvervaging in Sint-Truiden waar klager deel van uitmaakt. Trudocs heeft overigens wel positieve artikels over klager geschreven, met name over de verfrissende manier waarop hij het waarnemend burgemeesterschap heeft opgenomen. Trudocs durft tegen gevestigde ordes opkomen, maar controleert de informatie en nodigt steeds uit tot gesprek. Klager probeert een mondig geworden website de mond te snoeren.

Dat was ook zo in het dossier over de verwerving van een stuk grond door verkrijgende verjaring, waarbij de buurman contact zocht met Trudocs en het dossier over de landbouwgrond die klager kocht van de Velmse kerkfabriek, dat gebaseerd is op ernstige aanwijzingen en getuigen. Trudocs kreeg die berichten binnen, maar liet ze aanvankelijk een maand liggen. Daarna is het gaan praten in de buurt. Deze artikels hebben dan geleid tot een klacht vanuit de oppositie tegen klager bij Audit Vlaanderen wegens belangenvermenging, procedurefouten en voorkennis, waarbij Audit Vlaanderen is overgegaan tot een forensisch onderzoek en het dossier recent heeft doorgegeven aan het parket.

In de titel van het artikel over de onteigening en belangenvermenging staat een vraagteken, maar dat vermeldt klager niet in zijn klacht. Trudocs stelde met andere woorden de belangenvermenging in vraag. Selis gaf klager ook een kans op wederhoor in deze zaak en wel via twee mails op 27 september, waarin hij vroeg waarom de stad het stuk tuin op basis van het RUP wilde onteigenen en wat er zo historisch was aan het pad. Klager zegt dat het RUP over het Begijnhof is opgemaakt tijdens de vorige legislatuur en niet door hem. Dat had hij maar moeten zeggen, maar hij heeft niet gereageerd op de vraag tot wederhoor. De artikels bevatten geen zweem van laster of eerroof, maar zetten gewoon een scheve situatie recht, zegt Derwa, de financier van Trudocs. Ook in de andere artikels geeft Derwa "objectief zijn versie". Hij belastert klager niet, maar geeft gewoon weer wat hij doet.

Selis belt niet meer met klager, maar correspondeert enkel nog via sms of mail omdat zijn relatie met klager in 2018 verzuurde toen hij erachter kwam dat de N-VA een voorakkoord had afgesloten met Open Vld en CD&V en klager daarmee confronteerde per telefoon. Die ontkende staalhard, maar dat was een leugen. Dat betekende voor Selis het einde van het vertrouwen.

Telkens Selis over klager bericht, geeft hij de kans om te reageren. Geen dagen, omdat er altijd enige tijdsdruk is, maar klager krijgt altijd de kans. Uiteraard neemt Selis niet alles integraal over wat klager zegt, maar wel de kern. Het is niet aan klager om te bepalen wat Trudocs dient te schrijven. Over het perceel dat klager verkreeg via verkrijgende verjaring en zijn aanvraag om op het hele perceel twee halfopen bebouwingen te bouwen vroeg Selis via mail een reactie op 6 januari 2022, waarna Derwa een artikel schreef op 20 januari en Selis op 25 januari. Over de aankoop van het perceel grond in Velm en de klacht die oppositiepartij Vooruit daaromtrent indiende vroeg Selis via mail een reactie op de middag met de melding om tegen 18.00u te reageren.

Bernard Derwa contacteert klager niet voor hij iets over hem schrijft. Hij vindt dat klager hem maar zelf moet contacteren en vraagt zich af waarom hij dat nooit heeft gedaan. Derwa zegt

dat hij nooit enige rechtzetting of tegenspraak ontving omdat klager niets tegen zijn artikels kon inbrengen. Derwa informeert zich altijd grondig voor zijn artikels. Hij heeft niets tegen klager, wel tegen het ‘afzetten van de kleine man’.

Derwa vraagt zich af wat er mis is met de benaming ‘Herr Jelle’. Dat is zijn stijl en “men mag toch eens lachen”. In die benaming zit geenszins een verwijzing naar Hitler. ‘Herr’ verwijst naar de Deutsche Gründlichkeit en de daadkracht van klager.

Selis erkent dat sommige artikels soms opiniërend zijn. Trudocs bekijkt Sint-Truiden met een kritische bril en heeft het bewust over 'vrije informatie' omdat totale objectiviteit niet bestaat. Elke boodschap vertrekt vanuit een achtergrond of het gezichtspunt van de boodschapper. Feiten blijven feiten, maar de manier waarop men feiten ordent, op welke men de nadruk legt en hoe men ze duidt, zal nooit volkomen losstaan van de achtergrond van de boodschapper. Objectiviteit zit in de veelheid aan informatie en de veelheid aan bronnen waartoe de bevolking toegang heeft om zelf een oordeel te vormen.

In Sint-Truiden is de informatiestroom ingeperkt en drooggelegd omdat de stad Trudocs als enige medium uitsluit van persberichten en persconferenties, waardoor de site noodgedwongen aan informatie moet geraken via openbaarheid van bestuur. Klager ligt binnen het Truiens schepencollege aan de basis van die beslissing. Hij spreekt dit tegen, maar de communicatiedienst van de stad en een schepen van Open Vld bevestigen het.

BESLISSING

De Raad kan het waarheidsgehalte van een aantal elementen uit de artikels niet beoordelen, maar stelt wel vast dat Trudocs twee elementen had kunnen en moeten checken en de resultaten van dat onderzoek had moeten weergeven in de artikels.

Los van de vraag om wederhoor aan klager had Trudocs kunnen en moeten weten dat het ruimtelijk uitvoeringsplan over het Begijnhof werd opgemaakt en goedgekeurd door de vorige legislatuur en niet door klager, terwijl de vermelding dat het “het RUP van Jelle Engelbosch” was een extra bezwarend element is in de argumentatie van Trudocs over belangenvermenging.

In het dossier over de verkrijgende verjaring had Trudocs kunnen en moeten weten en moeten vermelden dat de buurman zijn perceel grond kocht voor 180 euro, terwijl de affirmatieve titel en het artikel insinueren dat de buurman 38.500 euro betaalde voor zijn perceel en klager niets.

Trudocs maakt onvoldoende onderscheid tussen feiten enerzijds en beweringen, veronderstellingen en opinies anderzijds en stelt meningen en beschuldigingen geregeld voor als feiten. Zo schrijft het onder meer: “Engelbosch onteigent tuin ten voordele van projectontwikkelaar die hem de pastorij van Velm verkocht”, “Hij kocht in 2019 een perceel van de kerkfabriek in Velm met voorkennis” en “Schepen Engelbosch kreeg grond van 38.500 € cadeau, buurman moest betalen”, wat het ook in gewone artikels en niet enkel in columns of commentaarstukken combineert met uitspraken als ‘rooftocht (...) om een vriend ter wille te zijn’ en ‘leugens, vunzigheden en kuiperijen’. De titel met de vermelding ‘opnieuw belangenvermenging’ wekt de indruk dat er in hoofde van klager al eerder belangenvermenging werd vastgesteld en bevestigd, wat op geen enkele wijze blijkt uit de inhoud van het artikel.

Er is geen bezwaar tegen woordgebruik als ‘Herr’, ‘imperator’ en dergelijke in columns en commentaarstukken, waarin de journalist een maximale vrijheid van informatie, commentaar en kritiek geniet. Maar Bernard Derwa gebruikt deze termen ook in feitelijke berichtgeving, zoals in het artikel ‘Herr Jelle en de truc met de verkrijgende verjaring’, waardoor het onderscheid tussen feitelijke berichtgeving en commentaar onduidelijk is voor het publiek.

Wat wederhoor betreft, heeft Dirk Selis in verband met het dossier over belangenvermenging en het Begijnhof aan klager informatie gevraagd over het waarom van de onteigening, maar hij heeft daarbij niet gesproken over belangenvermenging, terwijl dit net een beschuldiging is die strafrechtelijk vervolgbaar is en die de eer en goede naam betreft, waarvoor een vraag om wederhoor vereist was. Bernard Derwa biedt naar eigen zeggen nooit een kans op wederhoor. De aanpak van Trudocs komt erop neer dat geen loyale kans op wederhoor wordt geboden.

De klacht is gegrond op de hogervermelde punten.

De klacht is ongegrond wat schending van het privéleven en de menselijke waardigheid betreft. Klager bekleedt als schepen een publieke functie. Het is als journalist geoorloofd om vragen te stellen bij vastgoedtransacties en mogelijke collusie van belangen, temeer klager als schepen bevoegd is voor ruimtelijke ordening. Dat zijn naam en gegevens over de transacties in berichtgeving daaromtrent worden vermeld, betekent geen inbreuk op de privacy of menselijke waardigheid.

Klager maakt niet aannemelijk dat Trudocs ten aanzien van hem niet onafhankelijk zou handelen.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond wat betreft de principes over waarheidsgetrouwheid met betrekking tot een aantal elementen, wederhoor en het onderscheid tussen feiten, beweringen, veronderstellingen en opinies.

De klacht is ongegrond wat schending van het privéleven en de menselijke waardigheid en onafhankelijk handelen betreft.

Brussel, 23 juni 2022